

Brazde Bănățene

ARHIVE CULTURALE, ISTORICE, LITERARE ȘI ARTISTICE.

Abonamentul: 100 Lei pe un an.

Apare lunar.

Prețul: 5 Lei

Director: Caius Pascu, preot.

Redacția și Administrația: Topolovățu Mic, jud. Timiș-Torontal
Inregistrată la Tribunalul Timiș-Torontal Secț. III., în Registrul publicațiilor periodice sub Nr. 66/1938.

Popas lângă o brazdă

de Pompiliu Tomiciu

Undeva, într'un sat din Banat, un preot tânăr nizuște să dea cetitorilor de slovă românească o revistă: Atâta tot. Un fapt oarecare, peste care putem trece fără oprire și fără mirări. Popa cu ale lui, noi cu ale noastre. Drumurile, încrucișate o clipă se despart, poate pentru totdeauna. N'ar fi exclus însă ca înfămplarea să aducă în fața ochilor încă o brazdă bănățeană, care poartă, primăvăratec, data calendarului; atunci întrebarea jucăușă jonglează între nedumerire și ironie: ce vrea Părintele Pascu cu brazdele lui, dece brazde și dece bănățene? Încă o revistă? Întrebările cad ca picăturile de ploaie. Scepticismul întunecă bucuria, faptul cultural se transformă în fapt divers pentru cetitorul superficial, iar inițiativei Părintelui Pascu ar trece neinteresantă la dosarul lucrurilor asemenea ei. Socotim pentru aceea, că se cuvine un popas lângă această brazdă. Întrebările își așteaptă răspunsurile. Semnificațiile descifrate sunt tot pe atâta învățăminte, cât prilej de bucurii.

Inițiativa Părintelui Pascu trecând peste efemeritatea cotidianului, se încadrează într'un trecut de frumoasă și cărturărească tradiție. E trecutul acela bănățean, de solidă cultură, de înțeleaptă ofensivă, cu oameni de suflet românesc, — e drept fără stele de înfașa mărime, dar cu atât mai vărtos întru toate grăitor. Drumul purces, dela Efrém Zăcan, dascălul de dascălie din Caransebeșul vlădicilor, — și până în zilele noastre, merge pe aceeași linie de precisă înțelegere a imperativelor sufletului obștesc și se definește prin aceeași nuanță de intenții didactice. Apostolii slovei au fost slujitori ai cărții și altarului. Popii și dascălii se încadrează în peisagiul bănățean, cel sufletesc și celălalt.

Luați și răsfoiți revistele și ztarele Banatului de altădată. Realitatea care se impune e certă, fără puțință de tăgăduire și demonstrează cece spuneam mai sus: dorința de a învăța. De altfel, fanfarele și corurile, întrate în conștiința întregii țări și prețuirea străinăității poartă, dintru început blazonul acestei aristocrații preoțești și dascălești.

Dar lupta pe teren național? Se deschideau odinioară, porțile închisorilor ca pentru o Mare Impărtașanie. Era, pe atunci, o continuă ciocnire între două lumi: cea românească, binecuvântată de sfințenia unei Istории ca un soare — și cea ungurească, nein-

teresanță, trăind începutul unei justiții fără de greș: începutul sfârșitului.

Așa se cimentau marile caractere și așa se creeau elitele: prin caractere și elite. Cumințenia unei culturi de îndelungată tradiție, fără străluciri orbitoare dar incalculabilă în consecințe și entuziasmul conștient și util au desăvârșit atmosfera și oamenii necesari marilor prefaceri de oparte — și permanentizării lumi noi pe de altă parte.

Dacă după războiu apele au fost turburate de vrăjmași și împătimate de dușmanii de partide că la fel de vinovate ca oamenii, au fost vremurile. Mai dăinuia în sânge amintirea tranșelor, fița pofta de viață, banul se câștiga ușor și se cheltuia tot așa. Dar rățăcirile au fost multe, e bine să le uităm, deși nu strică din când în când să ne aducem aminte de ele: învățămintele nu sunt puține.

Găsim în acești ani nume care se ridică deasupra omeneștilor rățăciri. Găsim din nou preoți, luptători cu pana. Altele sunt scopurile dar mijloacele aceleași ca ale precedesoriilor, mai aproape de cer decât de pământ.

Să amintim aici pe fieratul protopresbiter Gașpar: care a scris nu numai acel frumoas roman istoric „Fata vornicului Oană” și a redactat și ziarul „Drum nou”. Dar Părintele Vișoiu, dar Păr. Titus Popa cu „Lumină din Lumină”, publicații care deși nu au făcut epocă nu binemerită mai puțin dela Banatul acesta, al tuturor.

Voiam însă să facem popas lângă o brazdă și văd că am făcut popas lângă amintiri. Așa să fie? Ce sunt aceste amintiri dacă nu brazdele trase pe ogorul culturii? Năzuinți, visuri, arderi la alb pe altarul unui gând frumos — iată cece nu trebuie să se uite și iată dece ne oprim lângă „Brazde Bănățene” ale Păr. Pascu.

Dece brazde? Pentru că a plecat deasupra plugului într'un epic efort, luptând cu nesfârșite greutate materiale directorul acestei reviste ară ogorul bănățean, ogorul acesta cu nesfârșite posibilități de rodire. O brazdă lângă alte brazde, o vrere lângă alte vreri.

Nu importă cine ară: principalul e că ară cineva. Numele își pierde semnificația de stare civilă și câștigă nuanțe de simbol. Un preot scoate o revistă: iată formula.

Brazdele fumegă, ca dintr'o cădelniţă tămâia, sub presimţirea primăverii. Să fie oare semnul jertfei bine primite?

Iată brazdele bănăţene!

În haina lor cam sărăcută încă nu sunt desigur, ce ar trebui să fie. Totuşi, aşa cum sunt, închid în paginile lor cu intenţionată culoare regionalistă, manifestări şi năzuinţi culturale, istorice sau artistice ce sunt dedicate Banatului şi Bănăţenilor ca şi tuturor acelora ce poartă interes acestui colţ de Țară. Şi iată pentru ce revista trebuie sprijinită.

Ne adresăm în primul rând mânăitorilor de con-

dee, îi aşteptăm, îi rugăm să vie aici. Numele consacrate vor da acestor pagini greutatea şi prestaţa necesară. Cele tânăre, avântul, verdele de primăvară, verdele speranţei.

Debutanţii întru slova lipărită să vină cu sficiunile şi îndrăzneţiile lor de fată mare: vor fi înţeleşi...

Şi acum, acest timid început de dosar al sufletului bănăţean, vă aşteaptă. Desigur lipsesc încă multe, dar gândul cu care a pornit la drum împodobeste paginile, şi-l leagă, prin nevăzute rădăcini, cu toţi aceia care au frudit lângă o brazdă şi un vis.

Pompiliu Tomiciu.

Arhivă literară

Flori de peatră.

Regret . . .

În ochii ei de vioreauă am privit-o;
Cerneza puderie de stăle inserarea . . .
O, sunt atâta de sărac, iubito,
Deşi doresc, nu-ţi pot urma chemarea.

Eu înţeleg c'ai vrea să fii cu tine;
În colţul genelor să sdrobesc o lume.
Dar glasul ursitoarelor a fost ciudat cu mine,
Căci nu mi-a sorocit decât un cap şi un nume.

De aur parte n'am avut Şi nici
Averii firea mea n'a fost făcută . . .
Eu port în portmoneu bănuşi de licurici
Şi am podgorii de rime şi cucu'ă.

Izvoare de tristeţe am un munte,
Livezi de frumuseţe şi pomăi, —
Dar mie este mulţumit s'asculte
Doar glasul muntelui cu piscuri de omăi? . . .

Te duci la bal . . . Zâmbesc cu resemnare,
Pentru că stiu că uşi şi o să strângi
Dar îţi urzesc amară răzbunare
Şi fie care pas şi fie care zâmbet o să l plângi.

Eu nu mă supăr! Va veni o vreme
Când însumi voi păşi acolo pentru o noapte,
Şi voi culege simplu, ca pe rişte crizanteme,
Prietenile tale toate — piersici coapte.

Un zâmbet înflorit le adună spic . . .
Fermecător e porţelanu 'n mac.
Privirea mi-e de ajuns să le despice
Sufletele — trunchiuri de coşac . . .

Ei, poţi să pleci! Cuvântul meu e sfânt
În haină de parfum se 'mbracă inserarea . . .
Voi respecta de-acum şi paragraful de pământ
Dar azi, regret, nu-ţi pot urma chemarea! . . .

Pavel P. Belu.

Semne

Mă împung chemări de după timp
Răvășite 'n sufletul meu dac;
Glasul tău e culme de Olimp,
Gândurile toate se desfac . . .

Se sărută zările pe căi,
Svonul e întins de primăveri;
La apus foșnește 'n vâlvăiții
Ruga ta: vâslire de năieri.

Totu 'n mine cântă depărtat,
Și un vânt și geamătul născut, —
N'at să știi că 'n rim 'a scăpătat
Dorul ce pe vreme m'a durut.

Petru Sfetca.

Veghe

De parle
Mă mână credințe
Deșarte . . .
Stau
Jalnice ființe
Ce n'au
Crez
In viața ce-o știu
Fără miez.
Rălăcesc
In jalnic pustiu
Pământesc,
Hoinară.
Un refren, îmi tocește somnul
Jară.
Dar în pribegie
Nădejdea mi-e 'n Domnul
Din veșnicie.

Scânteia.

„Solii către lumină“

Sonet

*Imbobocește visu'n zări deschise
Și — oglinzile de ape — a lui Narcis
S'au lumpezit; flori roze de cais
Cresc în petale înălțimi și vise.*

*Carola și-a deschis și myosotis
Pe strune'n zări tot doru-mi albăstrise
Un stol în Sud cu vremea se pornise
Și'n suflet primăverile mi-a'nscris.*

*Tu nu le știi? De ce tăcerea vine
Să îți sfarme azurul tainic din iris
Și gândul iar să-mi lase pe ruine?*

*.. Re-aproape-o călătoare lira-și drege
Să re-țestepte Narcisul ucis . . .
Pe tine însă cum te-aș înțelege?*

Petru Sfetca.

Epigrame

Epitaf

*care se va scrie pe mormântul
dascălului Fluture.*

Apostolatul ce-l făcuși
Pân' ce cu drepții tu trecuși
Păcat de lucrul tot făcut
Și timpul 'n școală ce-ai pierdut.

Unei doamne

*care crezându-se atât de frumoasă,
cu toate aceste-i dete so-
țu-i pașaportul.*

Ești mândră, vorbă ca să fie
Și parte ai de mulți talanți
Dar mai de grab pe cum se vede
Ai parte de mai mulți . . . amanți.

Ioan Pela

Arhivă istorică

Din trecutul bisericii de lemn din Căpăt
(Jud. Timiș-Torontal)

de Pr. Caius Pascu

În plasa Buziaș, în partea stângă a căii ferate Lugoș—Jamul-Mare, este situată comuna Căpăt, care, în evul mediu, s'a numit Képed.

Această comună, sub ocupațiunea turcească, a fost locuită numai de Români¹ de religiunea ortodoxă.

Românii din Căpăt, vorbind toți aceeași limbă și închinându-se la același altar, n'au putut fi maghiarizați precum au fost maghiarizați slovacii veniți aci, între anii 1830—40, din județul Trencsén.²

Locul de unde s'a ținut trează conștiința lor națională și credința tare în Dumnezeu, a fost biserica de lemn, lângă care, în anul 1925, s'a zidit³ o altă biserică, mai mare și mai încăpătoare.

Biserica de lemn a fost construită în anul 1778,⁴ iar antimisul îl are din anul 1779, care a fost sfințit, la 12 August, același an, de către episcopul Moise Puțnic din Timișoara.

Preotul, care a servit la această biserică întâiul, și despre care putem să credem că a și construit-o cu ajutorul credincioșilor, a fost Gavrilă Popovici.⁵

Cum se găsea această biserică acum o sută și ceva de ani, putem vedea dintr'o descriere ce ne-a rămas sub formă de „inventar”, ce am avut norocul să-l găsim în anul trecut la Oficiul parohial ortodox român din Căpăt.

„Inventarul” este redactat în 31 Decembrie 1816, este scris cu litere cirile și are următorul cuprins:

„În anul 1816 în 31 Decembrie de care și după rândueala înaltă.

A Preosfințitului Excelenței aș Timișori Domnul Ștefan Avacumovici întru prea aplecată plecare și prea milostivă a Cesaro Crăești arătate rezoluție prin noi cei din jos iscăliți sau făcut acesta Inventariu m bisericii a satului Căpăt și după rândueala noastră întru acesta chip sau asăzat adecă.

1) Biserica iastă făcută de lemn din lăuntru ei dăruită iară din afară nu din jos ne podită cu șindilă acoperită de supra oltariului crucă de pleu albă lungimea bisarici iastă 7 klof. și 5 șuci nal[iă] 1 klof. 3 șuci și sau făcut în anul 1778.

2) Zvodul bisarici estă făcut de scânduri de brad și cu multe feluri de [...] împodobite și la mijloc estă zugrăvit Domnul nostru Is.-Hs. și pe dă-lături Patimile Domnului nostru Is.-Hs. despră apus Pogorârea de pre cruce și la mijlocu bisarici iastă un polileu de aramă în care ard 6 lumini, ferestri în oltari sânt 3 și în mijlocu bisarici 6 cărora lungimea estă 1 șuh, lățimea 1 șuh 5 foli și toate sânt cu lemn înbrăcate, uși sânt 2 făcute cu tămei bun și nalle sânt

¹ Dr. S. Borovszky, Temes vármegye közsései. Budapest. pag. 54.

² Dr. S. Borovszky, op. cit. p. 54.

³ Preot Nicolae Bojin, Căpăt. Comunicare.

⁴ Dr. Borovszky, op. cit. p. 54, arată că această biserică datează din întâia jumătate a sec. XIX; iar Șematismul Eparhiei Caransebeșului — nu știu pe ce bază — arată că s'a construit în anul 1736 (Vezi „Calendarul Românului pe anul comun dela Hristos 1939”, din Caransebeș, pag. 69).

⁵ Amintit în matricolele Oficiului parohial din Căpăt, cari datează dela anul 1779.

1 klof. 3 șuci cu închisoare adecă brave de fer bune.

3-lea) Tâmpla bisarici de scânduri de brad care estă împodobirea după obiceiul bătrânilor cu 4 icoane prestolnice a Domnului Hs. a Prea Sfintei Născători de Dumnezău a Sfântului Ion, a Sfântului Nicolae. Înaintea lor stau 2 candile de aramă [...] adecă ușile oltarului împodobit cu Buna vestire a Sfintei Născătoare de Dumnezeu și 3 zavesă de carton roșu de supra icoanelor prestolnice și sânt 12 apostolicești, 12 proroci și mai înalt răstignirea Domnului nostru Is. Hs. cu icoane pre de laturi a sfintei Născătoare a Sfântului Ion Teologul. Înaintea lor arde o candilă de țân în jos slobozită după bătrânească împodobire cu 11 feșnice de fer de stau.

4-lea) În oltari Cinstita masă de cărămidă blănită cu scân[du]ri de brad și 3 măsae de bumbac albe acoperită, antimisul iastă acoperit sfințit în anul 1779 August în 12 zile de Domnul Excelenție Moise Puțnic care au fost Episcop Timișori. Kivotul pentru sfintele părțișoare de pleu zugrăvit și cu 2 fiocuri făcute.

Sfintul mir în vas de țân împodobirea prestolului iastă 4 feșnice de aramă și la mijloc cruce zugrăvită răstignirea Domnului nostru Is.-Hs. Proscomedie estă de brad și 3 măsae care să acopere sfintele daruri de până albă pentru cuminăcătura un sfeșnic de aramă unde stau darurile un păhar de uegă pentru amestecare o cădelniță de aramă spălătoare de pământ un tăneri de portulan olcuță pentru căldură mică de pământ o ladă supt proscomedie pentru picăturile luminilor, pre altari iastă zugrăvită sfinta troiță și pe dă laturi soborul ingerilor zugrăvit de către răsărit.

5-lea) O dejdile preoțești estă o sfiță de mătasă vânăla cu fir de aur și un stihar alb, 2 stihare pentru dieci de pă[n]ză albă cu pantlică verde ocolite un peptăhâr de mătasă roșie, 2 părechi de rucaviță un carton alb un de carton roșu cu pantlică ocolită un brâu de maște[r]ie neagră să[r]me roșie 2 peșchire mânilor preoțești pe[n]tru spălare.

6-lea) Înaintea oltariului 2 feșnice de lemn boite cu roșu pre care ard căia 3 lumini unu mai mic pentru preoți când slujăsc prejdeosfestănie 2 pentru dieci un analog acoperit cu un măsai de postav cu pețece cu formă pre care stă icoana hramului 2 pe[n]ni de brad albe pe o treaptă înălțată alte stoluri 22 să află toate albe, un steag de până roșie pe care stă de o parte Botetul Domnului Is.-Hs. de altă parte Adormirea Precești. Dolafu epitropilor estă făcut de scânduri de brad și cu trei chei întărită și una* pentru țasul preparanzilor iară cu trei chei întărită, un clopoțel pentru soroace un analog pentru celirea Evangheliei acoperit cu un măsai de până albă pentru strângerea milostăniei un tăneri de pământ un clondir de pleu pentru Zăitîn o masă mică pentru țănerea odajdilor și a cărților acoperit un măsai negru.

7-lea) Cărțile bisaricii pre coală mică și pre coală mare în limba rumânească:

* Ladă (?)

1. Kazanie mare . . . 1 şi leturghii
2. Zaltiri . . . . . 2 şi Ceasloare
3. Minei 1
4. Evangeliu 2
5. Apostol 1
6. Treod 1
7. Strasnîc 1
8. Penticostari 1
9. Octoice . . . . . 2 unu mare unu mic.

8-lea) Preprata cu scânduri de brad în care se află icoane mici înaintea lor 6, un măşai de pânză albă stoluţi 12 botezaţilor de pământ,¹⁰ un peşchir albă de pânză o masă de brad acoperită cu un măşai de pânză albă, podu nu estă dea supra, turnu acoperit cu şandilă de brad, la vârf sfânta cruce de pleu albă un de 50 de fonţi.

¹⁰ Vasul pentru botezul copiilor. N. A.

9-lea) Poarta bisărcii nue îngrădită.

10-lea) Şcoala nu estă.

Acesta [în] inventariu⁶ pentru întreaga stare bisărcii iastă făcut prin noi cei din jos iscăliţi şi întru acesta chip pre rând aşăzat şi aflat.

În Căpăt în 31 Dekemvrie 1816.

E. Teodorovici
protopr.

Ioan Popovici
parohul Căpătului

Trăilă Gol[osie?] chinezi
Joviţa Birăescu pitrop
Ioan Krăsnicu cumăt
Joviţa Birăescu cumăt.

Pr. Calus Pascu.

⁶ În afară de acest inventar se mai gaseşc tot la Oficiul parohial din Căpăt, încă două inventare şi anume: unul din 1817 şi altul din 1818 cu acelaşi conţinut.

Monografia parohiei ortodoxe române şi a şcolii primare de stat din com. Honorici (jud. Severin)

de: Pr. C. Pascu şi Euf. Biberea

3) Cantorii bisericii. În trecut cantorul bisericii era învăţătorul confesional, care funcţiona în aceeaşi comună, iar astăzi cantor este ţăranul Petru Sfărcoci.

În prezent studiază la şcoala de cântăreţi bisericeşti din Caransebeş, următorii fii de ţărani din Honorici: Damaschin Madroane şi Ioan Alexandru.

Cantorul, pentru serviciile sale, foloseşte pământul cantoral în întindere de 6 jugăre, din care 4 jug. sunt primite prin reforma agrară, iar restul (2 jug.) dela fosta şcoală confesională ortodoxă din Honorici.

Averea bisericii. În anul 1922, biserica a primit prin reforma agrară 10 jugăre pământ arabil, iar în anul 1932 a primit ca donaţie din islazul urbarial 3 jugăre lănaşe, cari sunt trecute în cartea funduară pe seama bisericii.¹¹

Consiliul parohial, ales în anul 1938 are ca preşedinte pe Păr. Gheorghe Biberea, preot.

Sesiunea parohială constatătoare din 32 jug. şi 80 st. □, este introdusă în cartea funduară sub titlul:

Fondul preoşese greco-oriental, după cum urmează:¹²

No. topogr. 253, pământ arător 7 jug. 1335. st. la „Dăial Marconilor“;

No. top. 351 pământ arător 8 jug. 753. st. □, în drumul Lugoşului;

No. top. 480, pământ arător 7 jug. 1326 st. □ la „Ogaşele“.

No. top. 712, pământ arător şi pădure 6 jug. 618. st. □, la „Şergani“.

În anul 1922, prin reforma agrară, la sesiunea parohială s'a mai adăugat încă 2 jug. de pământ arător.

Vizitaţiune canonică în parohie s'a făcut în 21 Iulie 1936, când Prea Sfinţia Sa Părintele Episcop al Caransebeşului, Domnul Dr. Vasile Lazărescu, care venind în mijlocul credincioşilor, „a dat preţioare sfaturi . . . îndemnându-i să grijească mai întâi de suflet şi apoi — nu peste măsură, ci după puterile

lor — să grijească şi de cele trupeşti; să asculte îndrumările preotului, niziindu-se cu toţii a face cele plăcute lui Dumnezeu.“¹³

Cimitirul. În Honorici sunt 2 cimitire ortodoxe; unul în întindere de 1½ jug. şi altul de 1 jug.

Înmormântări se fac în ambele cimitire.

Şcoala

În anul 1791, în „Consignatio scholarum graeci ritus non uniti“ . . . , vedem că la şcoala din Honorici a funcţionat învăţătorul Ioan Zivkovits, iar numărul copiilor de şcoală au fost atunci 110 băieţi şi 51 fete şi dintre cari numai 51 băieţi şi 12 fete au frecventat cursurile.¹⁴

Până la statificarea şcolilor, în com. Honorici a fost şcoală confesională ortodoxă română.

La şcoala din Honorici, au funcţionat următorii învăţători:

Ioan Zivkovets, în anul 1791.¹⁵

Trăilă Mărsăvină, 1815—1841.¹⁶

O pagină a Mineiului luni Septemvrie păstrează

¹³ Vezi „Foata Diecezană“. Caransebeş, No. 30, din 26 Iulie 1936. Despre această vizitaţiune canonică, scrie: „La Honorici. După masă Prea Sfinţia Sa cercetează parohia Honoriei, la marginea comunei meşina Arhierului este înconjurată de un banderiu de călăreţi, iar la primul arc de triumf P. S. Sa este întâmpinat de primarul comunei şi de notarul circumscripţiei. Toată mulţimea se însirue în urma Arhierului care în faţa bisericii este bineventat de parohul locului Gheorghe Biberea, făcând raport asupra bisericii şi a situaţiei în parohie.

„La ora 4 p m se oficiază vecernea de către Arhieru asistat de protopopul Dr. Aurel Mihaescu, de preoţii: I. Jurca din Dragomireşti, Gh. Biberea din Honorici, V. Popovici din Silha, M. Humiţa din Tapia, Z. Humiţa din Boldur, C. Suru din Herendeşti, de diaconul episcopesc T. Roşca şi P. Lăteju din Lugoş.

„Răspunsurile la serviciu le-a dat foarte frumos şi precis cõrul bisericesc din Satumic.“

¹⁴ R. S. Molin: „Consignatio scholarum graeci ritus non uniti nationalium per gremium Coetus Krasoviensis introductorum 1791“, în „Arhivele Olteniei“. Craiova 1930. No. 51—52 p. 344—364.

¹⁵ R. S. Molin, o. f., „Arhivele Olteniei“, pag. 351.

¹⁶ Amintit în protocolul ispovediuiilor.

¹¹ Pr. Gh. Biberea, Comunicare.

¹² După Estrasul funduar din 15 Nov. 1935, dela Oficiul parohial din Honorici.

următoarea însemnare a sa:

„Scrisam eu Trăilă Merșevină învățătorul al tinerilor al satului Honorici în vremea de stăpânirea Impăratului Franciscu întâiul împărat și episcop Petru Vidac și protopresbiter Ștefan Atanasievici și preot Nicolae Bod și stăpânirea de pământ, sau nemeș Laurenteus Lovrencici, în 7 Septembrie 1817.”

Peru Halas, 1845—1847.¹⁷ S'a născut în Honorici la 17 Decembrie 1802, din părinții Ioanăș și Iconia Halas.

A răposat în 6 Aprilie 1849. Soția sa, Stanca, rămânând cu văduvă s'a căsătorit cu în 2 Februarie 1850 cu văduvul Iosif Badescu, învățător din Scăuș. Inv. Petru Halas a locuit la Nr. 121.

Iacob Popoviciu. De când și până când a funcționat ca învățător în aceeași comună, nu știm.

Despre dânsul știm că s'a născut la 13 August 1815. A fost căsătorit (pe soția sa a chemat-o Maria) și a avut fii pe: Pavel (n. la 25 Mai 1819, a răposat de „friguri” la 18 Octomb. 1853), Dimitrie (n. la 2 Nov. 1852), Elena și Gheorghe.¹⁸

Ștefan Lupulescu, 1862—1868. S'a născut la 25 Decembrie 1838. În Mineiul lunii Martie, a scris cu creionul: „Și eu Ștefan Lupulescu amu intratru în serviciul învățătorescu în anul 1862 în 13 Noembrie în comunitatea Honoriciu. Spre aducerea aminteia mam subscrisu locuitoriu din Bolduru.”

La conferințele învățătoresci din anul 1868, învățătorul Șt. Lupulescu a fost clasificat printre „Bunișori”.¹⁹

Damaschin Căprariu 1877—1904. S'a născut la Honorici. A studiat și absolvat pedagogia la Arad în anul 1856.²⁰ Ca învățător a funcționat în Honorici și Dezești. Iar în anul 1868, la conferințele învățătoresci, a fost clasificat printre „Buni”.²¹

Ioan Stănescu, inv. provizoriu, 1902.

Preot Dimitrie Soceneanșu.

Gherasim Popoviciu, 1907—1934. S'a născut la 5 Martie 1881 în comuna Poganești (jud. Severin), din părinții preot Nicolae și Maria Popoviciu, născută Covaci, din Sintești. A studiat la școala primară din Poganești, Făget și Lugoj, la liceul din Lugoj și la Institutul pedagogic din Caransebeș. Absolvind în anul 1904 pedagogia, s'a căsătorit, în acelaș an, cu Elisaveta Stolan din Honorici, din care căsătorie a avut pe următorii fi și fiice: Ioan, Traian, Elisaveta și Valeria.

Ca învățător a funcționat în comunele: Dragomirești 1904—1906, Bichigi 1906—1907, și Honorici 1907—1934. În anul 1934 s'a pensionat și s'a mutat la Lugoj, unde locuiește în prezent.

În războiul mondial a luat parte ca sublocotenent de rezervă. Timp de un an și jumătate a fost prizonier în Rusia, de unde, în anul 1917, a ieșit ca voluntar în armata Română, luptând la Mărășești și pe frontul dela Tisa. Ca decorații a primit: Medalia Regele Ferdinand I. cl. I. și Crucea comemorativă cu spade.

¹⁷ Idem.

¹⁸ Vezi: Conșcripția familială cea veche dela Oficiul parohial.

¹⁹ Gheorghe Ioandrea: Conferințele învățătoresci introduse de Episcopul I. Popasu (1866—1876). Caransebeș, 1912. p. 83.

²⁰ Dr. Teodor Botiș: Istoria Școlii Normale (Preparandiei) și a Institutului teologic ortodox-român din Arad. — Arad, 1922, p. 446.

²¹ Gh. Ioandrea, op. c., p. 83.

În timpul cât a funcționat în Honorici, a înființat Obștea de arendarea pământului, și un cor bisericesc cu care a dat mai multe concerte, etc.²²

Emil Sârbu,

Smeon Văcărescu,

Chisian Dumitrașcu,

Lazăr Feneșan,

Peru Turcu, 1935—36,

Radu Somnea, 1936—. S'a născut la 21 August 1910, în comuna Căndești—Buzău. A studiat la școala Normală din Buzău și ca învățător a funcționat în următoarele comuni; Săpoca, Gândești, Săpoca—Gârla, din jud. Buzău, și în Tomești și Honorici, din jud. Severin.

În anul 1935, înființându-se și postul al II-lea pentru învățătoare. În acest post a fost numită dna Eugenia Gheletușe, care a fost suplinită în anul școlar 1935—36 de către dna inv. Cornelia Turcu, soția inv. Petru Turcu.²³

În trecut școala a fost la Nr. 121, iar în prezent este așezată lângă biserică. A fost zidită în anul 1913, prin munca depusă de către preotul R. Popovici și învățătorul Gherasim Popovici. Este proprietatea bisericii și este închiriată ca școală de Stat.

Școala confesională a avut 3 jugăre de pământ, din care 2 jug. s'au dat spre folosință cantorului bisericesc.

Edificiul școlii este compus din 1 sală de învățământ, 2 camere, 1 bucătărie și 1 cămară.²⁴

Date statistice despre cercetarea școlii:

În anul șc.	1928-29	au cercetat	șc. 30 băieți și 22 fete.	Total	52
"	1929-30	"	37 " 30 "	"	67
"	1930-31	"	43 " 31 "	"	74
"	1931-32	"	47 " 34 "	"	81
"	1932-33	"	49 " 36 "	"	85
"	1933-34	"	26 " 12 "	"	38
"	1934-35	"	71 " 49 "	"	120
"	1935-36	"	69 " 53 "	"	122
"	1936-37	"	64 " 33 "	"	97
"	1937-38	"	45 " 56 "	"	101

Comitetul școlar, ales în anul 1935, este format din următorii: Petru Sfârcoci președinte, Radu Somnea inv. secretar, Preot Gh. Biberea și Nicolae Halas, primari; membri: Petru Stanciu, Gheorghe Căprariu și Vasile Lazar, cassar.

Școala are o bibliotecă de vreo 400 volume și revizitele necesare pentru învățământ.²⁵

²² Gherasim Popoviciu, inv. pens., Comunicare.

²³ R. Somnea, inv., Comunicare.

²⁴ Gh. Biberea, preot, Comunicare.

²⁵ R. Somnea, inv., Comunicare.

INTELECTUALI!

117.747 publicații străine

2.253 publicații românești

cuprind adesea studii și informațiuni privind domeniul Dvs. de activitate. — Dar cine poate urmări, tăia și clasa 120.000 de publicații, punându-vă zilnic pe masa de lucru cea mai prețioasă și completă sursă de informații asupra problemelor care formează preocuparea Dvs.?

102 agenții din lumea întreagă prin intermediul agenției

„Serviciul Gazetelor”

Directori: Th. Iorga și Em. Samoilă

București, Str. Sf. Constantin No. 24.

Telefon 3-16-15

Prospecte, oferite și probe gratis la cerere.

Consemnarea preoților pravoslavnici din eparhia Vârșetului, protopopiatul Logojului. Anno 1797.

Comunicată de Pr. Petru Olde.

Parohia.	Numele protopresviterilor, presvit. diac.	Caracterul lor și locul nașterii	Prin cine și când s'au hirotonit	Ce limbi vorbesc	Etatea	Starea fam.	Câți copii are ?			Observațiuni
							feci-ori	fete	leo-laltă	
Cireșu	2. Filip Petrovici	adevărat paroh, n. Cireșu	Iosif Șakabentiu 12. VII. 1789	românește	36 ani	căsăt.	1	1	2	
	3 Petru Petrovici	diacon, n. Cireșu	Iosif Șakabentiu 9. III. 1706	românește	21 „	căsăt		1	1	
Criciova	1. Petru Popovici	adevărat paroh n. Criciova	Ioan Georgevici 10. VI. 1772	românește	48 „	văduv		1	1	
	2. Simeon Popovici	adevărat paroh n. Criciova	Iosif Șakabentiu 16. VIII. 1788.	românește	35 „	căsăt.	1	1	2	
Crivina	1. Petru Micșovici	adevărat paroh n. Oloșag	Vichente Popovici 21. IV. 1780	românește	39 „	căsăt	3	2	5	
Jdoara	1. Damaschin Borlovan	adevărat paroh n. Sălbăgel	Iosif Șakabentiu 18. V. 1794	românește	28 „	căsăt.		1	1	
	2. Damaschin Popovici	adevărat paroh n. Jdoara	Iosif Șakabentiu 1. V. 1796	românește	27 „	căsăt.				
	3. Iancu Ionoșevici	renunțat de bună voie la par. n. Jdoara	Ioan Georgevici 6. XII. 1764	românește	58 „	văduv				
Sacul	1. George Popovici	adevărat paroh n. Sălbăgel	Ioan Georgevici 2. VII. 1770	românește	51 „	căsăt.				
	2. Mihai Popovici	adevărat paroh n. Sacul	Iosif Șakabentiu 1. I. 1789	românește	28 „	văduv				
Cena	1. Constantin Novacovici	adevărat paroh n. Ohaba	Iosif Șakabentiu 7. I. 1795	românește	28 „	căsăt.	1	1	2	
Sălbăgel	1. Jivan Popovici	adevărat paroh n. Oravița (sic)	Vichente Popovici 24. III. 1782	românește	44 „	căsăt.	1	1	2	
Gavojdia	1. Ștefan Popovici	adevărat paroh n. Oloșag,	Iosif Șakabentiu 1. IV. 1787.	românește	34 „	căsăt.				
	2. Avram Popovici	adevărat paroh n. Gavojdia	Iosif Șakabentiu 11. VI. 1789	românește	35 „	căsăt.	1	1	2	
Logojel	1. Nicolae Adamovici	adevărat paroh, n. Logojel	Iosif Șakabentiu 9. II. 1790	românește	28 „	căsăt.		2	2	
	2. Nicolae Joanovici	adevărat paroh n. Logojel	Iosif Ioan Șakabentiu 6. I. 1795	românește	29 „	căsăt.	1		1	
Oloșag	1. Teodor Petrovici	adevărat paroh n. Oloșag	Iosif Șakabentiu 25. III. 1794	românește	26 „	căsăt.	1	1	2	
Zgribești	1. Nestor Petrovici	adevărat paroh, n. Zgribești	Ioan Georgevici 28. III. 1775	românește	36 „	căsăt.		2	2	

(Va urma)

Insemnări

— Dl. Nicolae Grivu, profesor la școala Normală din Timișoara, a ținut la Lugoj, în ziua de 5 Februarie a. c., o conferință cu subiectul „Învățaji noștri și contribuirea lor la progresul științei“.

— Redactorul ziarului „Universul“ pentru Banat, Dl. Avocat Octavian Melea, a ținut în luna aceasta la Cercul Italian din Timișoara o conferință despre Gheorghe Badea Cârțan.

— Expoziția de industrie casnică, a fost deschisă în luna trecută la Timișoara, prin munca depusă de către doamnele: Elena Dr. Secoșan, Doboșan, Micu, Sofia Păsula, Ana Percea, Elena Birescu, Elena Secheșan, Mușatescu, Topor-Tarnovschl, domnișoarele: Vali Țăranu, Loli Balcu și dnii: Dr. C. Groșoreanu, P. Cocârțan și A. Bugariu.

Aci am văzut adunate din satele bănățene, co mori neprețuite de artă țărănească, cari au fost admirate de toată lumea, care a venit la expoziție.

În afară de școale secundare de fete, au venit și fetițele dela școala din Bucovăț, sub conducerea învățătoarei lor, d-șoara Elena Gherescu, ca să vadă această expoziție.

Au fost premiate colecțiile doamnelor: Elena Dr. Secoșan, Marilina Sever Bocu, Sofia Imbroane, Dr. Maria Popoviciu, Ana Mircea, Lucea Cosma, Stela Dr. Muntean, Lucreția Brancovici, Ana Lira, Silvia Cărăbaș, Juliana Folea, Paulina Mezin și d-șoara Eva Belințan.

Iar tărănilor și țărăncilor cari au expus lucruri frumoase aci, li s'au dat diplome și premii.

Cărți

— A apărut în editura Masson din Paris o foarte importantă lucrare științifică a d-lui Dr. G. Banu „L'Hygiène de la Race“. Acest volum de 400 pagini, cu foarte numeroase tablouri statistice și schemografice constituie o expunere amănunțită a tuturor problemelor de eugenie, în momentul de față. Lucrarea conține un vast program de normalizare biologică a colectivităților omenești, bazat pe studiul legilor eredității și al tuturor factorilor economici și sociali ai mediului înconjurător.

Lucrarea d-lui Dr. Banu se găsește la toate marile librării și în depozit la „Serviciul Gazetelor“, București I, str. Sf. Constantin 24, care o trimite contra unui ramburs de 400 lei.

Reviste

La Redacție ne-au sosit următoarele reviste:
Litera. Revistă lunară. An. I, Nr. 3. Decembrie 1938. Director: Fane George Pajiște.

Gânduri și Idei. An. I, Nr. 2. București, 20 Ianuarie 1939. Director: Ioan Saghin.

Innoirea. Arad. Anul II. Nr. 8. 15 Ian. și Nr. 9 și 10 din 1 și 15 Febr. 1939. Director: Tiberiu Vuia.

Suflet nou. Revista satului bănățean. Comloșul-Mare (jud. Timiș-Torontal). Anul VI. Nr. 12. 1 Ianuarie 1939. Director: Andrei Bălan.

Banatul Literar. Revistă literară. Caransebeș. An. IV. Nr. 11—12, pe Noemvrie—Decembrie 1938. Director: Lucian Costin.

Graiul Românesc. Timișoara. An. V. Ianuarie 1939. Nr. 70. Director: Preot Horia Vișoiu.

Film. An. VII., 26 Ian. 1939. Nr. 169, Timișoara. Director: Lucian I. Popa.

Satul. Revistă de cultură pentru popor. București. An. IX. Nr. 98 și 99 pe Ianuarie și Februarie 1939. Director: Andrei Udrea.

Ziare

Scut și Armă. Organ de luptă pentru apărarea intereselor dăscălești: Red. și Adm. Tolvația (Jud. T. Torontal). An. III., 16 Ian. 1939. Nr. 33. Director: Iosif Sfeta, învă.

Luminătorul. Foaie săptămânală pentru popor. Apare sub conducerea „Astrei Bănățene“ și a unui Comitet de direcție. Timișoara. An. I. 1939. Nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8.

Voința Banatului. Timișoara. An. XIX. Nr. 6, 7 din Febr. 1939. Director: Dr. Ioan C. Subțire.

Răsunetul. Lugoj. An. XVIII. Nr. 1—8. Editor și Redactor: Gheorghe Țăran.

Frontiera. Organ profesional, cultural, informativ. Satu Mare, An. II. Nr. 7, 8, Febr. 1939. Apare sub conducerea unui Comitet.

Unirea Română. Timișoara. An. IX. Nr. 1825. 12 Febr. 1939. Director: C. D. R. Burdla.

Poșta Administrației

Mulțumim și pe această cale domnilor de mai jos, cari au înțeles să ne sprijinească, plătindu-ne înainte abonamentul pe un an.

Protopresbiter Ioan Gheța — Buziaș; Ștefan Petrescu directorul Școlii Normale — Timișoara; Dumitru Cheveresan, profesor — Timișoara; Lazăr Mircea, directorul Orfelinatului „Reg. Maria“ — Timișoara; Roman Todea, notar — Topolovățul-Mare; Gheorghe Petcu, preot — Bazoș; Nicolae Ciurescu, preot — Topolovățul-Mare; Romul Popoviciu, preot — Hodoș; Nicolae Călniceanu, preot — Butin; Dr. Alexandru Ghilezan, notar — Ceacova; Gheorghe Terebențiu, preot — Petroman; Lazar Luminosu, subnotar — Petroman; Gimnaziul „Alex. Mocioni“ — Ceacova; D-soara G. Korbuly, învățătoare — Ceacova; Șt. Teretean, preot — Voiteg; Casa Națională „Voevodul Mihai“ — Voiteg; Oficiul Parohial ort. rom. — Voiteg.

(Va urma).

— Direcțiunea Publicității din Subsecretariatul de Stat al Propagandei pune în vedere tuturor particularilor și instituțiilor particulare, că toate cererile ce-i sunt adresate trebuie să fie timbrete (8+1).

Celor netimbrate sau insuficient timbrate nu le va da curs, decât dacă se va plăti taxa îndoită, prin aplicarea de timbre mobile, conform art. 41, din legea timbrului și a impozitului pe acte și fapte juridice.